יא: כהן משיח פרק שלישי הוריות

מה להלן שאין על גביו אלא ה' אלהיו [ט]אף נשיא שאין על גביו אלא ה' אלהיו בעא מינה רבי מרבי חייא כגון אני מהו בשעיר אמר ליה הרי צורתך בבבל איתיביה [א]מלכי ישראל ומלכי בית דוד אלו מביאים לעצמם ואלו מביאים לעצמם אמר ליה התם [ב]לא כייפי אהדדי הכא אנן כייפינן להו לדידהו רב ספרא מתני הכי בעא מינה רבי מרבי חייא כגון אני מהו בשעיר א"ל [ג]התם שבט הבא מחוקק ותניא [ד]לא יסור שבט מיהודה זה [ה]ראש גולה שבבבל שרודה את ישראל [ו]במקל ומחוקק מבין רגליו אלו בני בניו של הלל שמלמדים תורה לישראל ברבים: **מתני'** ואיזהו המשיח [ז]המשוח בשמן המשחה לא המרובה בבגדים [ח]אין בין כהן המשוח בשמן המשחה למרובה בגדים אלא פר הבא על כל המצות [ט]ואין בין כהן משמש לכהן שעבר אלא פר יוה"כ ועשירית האיפה [י]זה וזה שוים בעבודת יוה"כ [יא]מצווים על הבתולה [יב]ואסורים על האלמנה [יג]ואינם מטמאים בקרוביהם [יד] ולא פורעים ולא פורמים [טו]ומחזירין הרוצח: **גמ'** [טז]ת"ר שמן המשחה שעשה משה במדבר היו שולקים בו את העיקרים דברי [יז]רבי יהודה רבי יוסי אומר והלא לסוך את העקרים אינו סופק אלא [יח]שורין את העקרים במים ומציף עליו שמן וקולט את הריח וקפחו אמר לו רבי יהודה וכי גם אחד נעשה בשמן המשחה והלא תחלתו שנים עשר לוגין וממנו היה נמשח משכן וכליו אהרן ובניו כל שבעת ימי המלואים וכולו קיים לעתיד לבוא שנאמר [יט]שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם [כ]תניא אידך [כא]ויקח משה את שמן המשחה וימשח [את] המשכן [ואת] כל אשר בו רבי יהודה אומר שמן המשחה שעשה משה במדבר כמה נסים נעשו בו מתחלה ועד סוף תחלתו לא היה אלא שנים עשר לוגין ראה כמה יורה בולעת וכמה עקרים בולעים וכמה האור שורף וכו נמשח משכן וכליו ואהרן ובניו כל שבעת ימי המלואים ובו נמשחו כהנים גדולים ומלכים [כב]ואילו כהן גדול בן כהן גדול טעון משיחה [כג]ואין מושחים מלך בן מלך ואם תאמר מפני מה משחו את שלמה [כד]מפני מחלוקתו של אדוניה ואת יואש מפני עתליה ואת יהואחז מפני יהויקים שהיה גדול ממנו שתי שנים ואותו שמן קיים לעתיד לבוא שנאמר שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם [כה]זה בגימטריא שנים עשר לוגין הוו אמר מר ואפילו כהן גדול בן כהן גדול טעון משיחה מנלן דכתיב [כו]והכהן המשיח תחתיו מבניו נימא קרא והכהן מתחתיו מבניו מאי המשיח קמ"ל דמבניו דכהן גדול אי הוי משיח הוי כהן גדול ואי לא לא הוי כהן גדול אמר מר ואין מושחין מלך בן מלך מנלן אמר רב אחא בר יעקב דכתיב [כז]למען יאריך ימים על ממלכתו וגו' ירושה היא לכם ומנלן דכי איכא מחלוקת בעי משיחה ולאו כל דבעי מלכא מורית מלכותא לבניה אמר רב פפא אמר קרא הוא ובניו בקרב ישראל בזמן ששלום בישראל קרינא ביה הוא ובניו ואפילו בלא משיחה תנא אף יהוא בן נמשי לא נמשח אלא מפני מחלוקתו של יורם ותיפוק ליה משום דראשון הוא חסורי מחסרא והכי קתני [כח]מלכי בית דוד משוחין מלכי ישראל אין משוחין מנלן אמר רבא אמר קרא [כט]קום משחהו כי זה וגו' זה טעון משיחה ואין אחר טעון משיחה אמר מר אף יהוא בן נמשי לא נמשח אלא מפני מחלוקתו של יורם ומשום מחלוקתו של יורם בן אחאב נמעול בשמן [ל]כדאמר רב פפא [לא]באפרסמא דכיא ה"נ באפרסמא דכיא ואת יהואחז מפני יהויקים שהיה גדול ממנו שתי שנים ומי קשיש מינה והכתיב [לב]ובני יאשיהו הבכור יוחנן השני יהויקים השלישי צדקיהו הרביעי שלום וא"ר יוחנן הוא שלום הוא צדקיהו הוא יהואחז לעולם יהויקים קשיש ומאי בכור בכור למלכות [לג]ומי מלכי זוטרי מקמי קשישי והא כתיב [לד]ואת הממלכה נתן ליהורם כי הוא הבכור יהורם [לה]ממלא מקום אבותיו הוה יהויקים לאו ממלא מקום אבותיו הוה אמר מר הוא שלום הוא צדקיהו הוא יוחנן הוא יהואחז והא חד חד קא חשיב דכתי' [לו]השלישי הרביעי מאי שלישי לבנים ומאי רביעי רביעי למלכות דמעיקרא מלך יהואחז ולבסוף יהויקים ולבסוף יכניה ולבסוף צדקיהו ת"ר הוא שלום הוא צדקיהו ולמה נקרא שמו שלום שהיה [לז]משולם במעשיו איכא דאמרי שלום ששלמה מלכות בית דוד בימיו ומה שמו מתניה שמו שנאמר [לח]וימלך מלך בבל את מתניה דודו תחתיו ויסב את שמו צדקיהו א"ל יה יצדיק עליך את הדין אם תמרוד בי [לט](שנאמר [מ]ויביאהו בבלה) וכתיב [מא]וגם במלך נבוכד נצר מרד אשר השביעו באלהים ומי

מה להלן שאין על גביו אלא ה' אלהיו [ט]אף נשיא שאין על גביו אלא ה' אלהיו בעא מינה רבי מרבי חייא כגון אני מהו בשעיר אמר ליה הרי צורתך בבבל איתיביה [א]מלכי ישראל ומלכי בית דוד אלו מביאים לעצמם ואלו מביאים לעצמם אמר ליה התם [ב]לא כייפי אהדדי הכא אנן כייפינן להו לדידהו רב ספרא מתני הכי בעא מינה רבי מרבי חייא כגון אני מהו בשעיר א"ל [ג]התם שבט הבא מחוקק ותניא [ד]לא יסור שבט מיהודה זה [ה]ראש גולה שבבבל שרודה את ישראל [ו]במקל ומחוקק מבין רגליו אלו בני בניו של הלל שמלמדים תורה לישראל ברבים: **מתני'** ואיזהו המשיח [ז]המשוח בשמן המשחה לא המרובה בבגדים [ח]אין בין כהן המשוח בשמן המשחה למרובה בגדים אלא פר הבא על כל המצות [ט]ואין בין כהן משמש לכהן שעבר אלא פר יוה"כ ועשירית האיפה [י]זה וזה שוים בעבודת יוה"כ [יא]מצווים על הבתולה [יב]ואסורים על האלמנה [יג]ואינם מטמאים בקרוביהם [יד] ולא פורעים ולא פורמים [טו]ומחזירין הרוצח: **גמ'** [טז]ת"ר שמן המשחה שעשה משה במדבר היו שולקים בו את העיקרים דברי [יז]רבי יהודה רבי יוסי אומר והלא לסוך את העקרים אינו סופק אלא [יח]שורין את העקרים במים ומציף עליו שמן וקולט את הריח וקפחו אמר לו רבי יהודה וכי גם אחד נעשה בשמן המשחה והלא תחלתו שנים עשר לוגין הוו אמר מר ואפילו כהן גדול בן כהן גדול טעון משיחה מנלן דכתיב [כו]והכהן המשיח תחתיו מבניו נימא קרא והכהן מתחתיו מבניו מאי המשיח קמ"ל דמבניו דכהן גדול אי הוי משיח הוי כהן גדול ואי לא לא הוי כהן גדול אמר מר ואין מושחין מלך בן מלך מנלן אמר רב אחא בר יעקב דכתיב [כז]למען יאריך ימים על ממלכתו וגו' ירושה היא לכם ומנלן דכי איכא מחלוקת בעי משיחה ולאו כל דבעי מלכא מורית מלכותא לבניה אמר רב פפא אמר קרא הוא ובניו בקרב ישראל בזמן ששלום בישראל קרינא ביה הוא ובניו ואפילו בלא משיחה תנא אף יהוא בן נמשי לא נמשח אלא מפני מחלוקתו של יורם ותיפוק ליה משום דראשון הוא חסורי מחסרא והכי קתני [כח]מלכי בית דוד משוחין מלכי ישראל אין משוחין מנלן אמר רבא אמר קרא [כט]קום משחהו כי זה וגו' זה טעון משיחה ואין אחר טעון משיחה אמר מר אף יהוא בן נמשי לא נמשח אלא מפני מחלוקתו של יורם ומשום מחלוקתו של יורם בן אחאב נמעול בשמן [ל]כדאמר רב פפא [לא]באפרסמא דכיא ה"נ באפרסמא דכיא ואת יהואחז מפני יהויקים שהיה גדול ממנו שתי שנים ומי קשיש מינה והכתיב [לב]ובני יאשיהו הבכור יוחנן השני יהויקים השלישי צדקיהו הרביעי שלום וא"ר יוחנן הוא שלום הוא צדקיהו הוא יהואחז לעולם יהויקים קשיש ומאי בכור בכור למלכות [לג]ומי מלכי זוטרי מקמי קשישי והא כתיב [לד]ואת הממלכה נתן ליהורם כי הוא הבכור יהורם [לה]ממלא מקום אבותיו הוה יהויקים לאו ממלא מקום אבותיו הוה אמר מר הוא שלום הוא צדקיהו הוא יוחנן הוא יהואחז והא חד חד קא חשיב דכתי' [לו]השלישי הרביעי מאי שלישי לבנים ומאי רביעי רביעי למלכות דמעיקרא מלך יהואחז ולבסוף יהויקים ולבסוף יכניה ולבסוף צדקיהו ת"ר הוא שלום הוא צדקיהו ולמה נקרא שמו שלום שהיה [לז]משולם במעשיו איכא דאמרי שלום ששלמה מלכות בית דוד בימיו ומה שמו מתניה שמו שנאמר [לח]וימלך מלך בבל את מתניה דודו תחתיו ויסב את שמו צדקיהו א"ל יה יצדיק עליך את הדין אם תמרוד בי [לט](שנאמר [מ]ויביאהו בבלה) וכתיב [מא]וגם במלך נבוכד נצר מרד אשר השביעו באלהים ומי

ומלא לסוך בו אם העקרים אינו מספיק. לפי שהשמן לא היה אלא שנים עשר לוגין כדמפרש לקמן והעקרים היו מרובים ואפילו כעיסה היה נבלע בעקרים כל שכן בשליקה: **אלא שורה אם העקרים במים.** כדרשה שהיו ממלאים מן המים ושוב לא יהו בולעים מן השמן כל כך: **ומציף עליהן שמן.** לאחר שהוציאם מן המים כדי שיקלוט השמן מרית הבשמים: **וקפחו.** ומוליא השמן לגלגה. וקפחו כמו קפחתי את הרועה (יומא דף פג:): **טעון משיחה.** ולו לא משוח בשמן לא הוי כה"ג: **מפני מחלוקתו.** דהיכא דליכא מחלוקת בני משיחה: **ממלכתו הוא וכניו בקרב ישראל.** משמע דיושב היא להם כמלך שמורים ירושה לבניו: **ולא כל דבעי מלכא מוריש לבניה מלכותא.** אפילו בלא משיחה ירושה היא בזמן שבשום בישראל:**מסוסדמלרבאשנוגוא.**ממשפחתו דאיתו מלך בן מלך: **זס.** דמלכות בית דוד טעון משיחה: **ואין אחר.** שאינו ממלכי בית דוד טעון משיחה: **משום מחלוקתו אבוסיו נמעול בשמן המשחה.** דלמרינן לעיל דמלכי ישראל אין מושחין ממנו: **כאפרסמא דכיא.** דלא הוי משמן המשחה: **ומאי בכור.** דקרי ליה הבכור יומנן: **בכור למלכות.** שמלך ראשון: **יורם ממלא מקום אבוסיו הוה.** דכי מלך אמרי הוה ליה ממלא מקום אבוסיו: **משולם במעשיו.** דלדיק נמוד הוה בעל מעשים טובים: **אמר לו.** עכשיו עדר יה ידליק עליך את הדין אם תמרוד בי: ומי

עין משפט נר מצוה

טז א ב ד מי׳ פרק טו מהל׳ שגגות הל׳ ו:
ג (מי׳ פ״ד מהל׳ סנהדרין הל׳ יגן:
יז ה מי׳ פ״ד מהל׳ כלי מקדש הל׳ יד:
יח ו מי׳ פ״ו מהל׳ שגגות הל׳ ז:
יט ז מי׳ פ״ח מהל׳ עבודת יו״כ הל׳ כ:
ב ח מי׳ פ״ח מהל׳ איסורי ביאה הל׳ ח והל׳ יג סמא לאין קפה ועשין לו:
כא ט מי׳ שם הל׳ ח:
כב י מי׳ פ״ג מהל׳ אבל הל׳ י סמא לאין לו:
כג כ מי׳ פ״ח מהל׳ איסו״ב הל׳ כ סמא לאין לו:
מקדש הל׳ י סמא לאין ג:
כד ל מי׳ פ״ו מהל׳ רוצח הל׳ ט:
כה מ מי׳ פ״ח מהל׳ כלי המקדש הל׳ כ סמא עשין קסו:
כו נ מי׳ שם הל׳ ז:
כז ס ע מי׳ שם הלכה יח ופ״ח מהל׳ מלכי שלבה יכ:
כח ס מי׳ פ״ח מהל׳ כלי המקדש הל׳ ז ופ״ח מהל׳ מלכים הל׳ יכ:
כט ס מי׳ פ״ח מהל׳ כלי המקדש הל׳ יח ופ״ח מהל׳ מלכים הל׳ יכ:
ל ק ר מי׳ פ״ד מהל׳ כלי המקדש הל׳ כ ופ״ח מהל׳ מלכים הל׳ ז סמא עשין קסו:

מוסף רש״י

שבבם. לשון שרוה רש לתן רשות לסופקיר ולהקיר כ״ל הסקר דמתיר (שבת יז) וכל אשר לא יכל ונר. ביומות (פט:) נמשמה הנה (שבת יד:) מחוקק. שרוה מוטעות (שם). שרודה את ישראל. שם לשם כמו ורשות מלא מלכי פרס (שם). בני בניו של הלל. שלא נשיא היה כלתמר נמשחים בלבד דנרים (סו:) מיאיטיו כולם ומיאיטו נשיא עליהם (שם). המרובה בבגדים. כהנים שמיאמו כנגד שני ולקח בגדים לשמן מיאות ולשיטו ולקיר אנגנו לנחות של שמן המשחה (מגילה ט:). שלא היה להם לכהנים נגולה אלא בגדי בגדים (יומא עג:). פר הבא על כל המצות. כהן משיח שהוציא חיתר בגדר שוהנו כמו יעשה כאולתנו מנים פר. שנתחר אם הכהן המשיח יחטא לאמתת העם וגו' (שם). כהן משמש. כגון שאירע בו מקרה ומיטו אחר מחתיו ונכנס פסולו ומחר לעבודתו ונכנס הכא מחתיו. הרמשון קרי משמש ואמר עבר (שם). פר יוה"כ. שלי אמצר לבנות שנים. וכן עשירית האיפה מביאו כהן גדול שבכל יום. שלי אמצר לבנות שנים (שם). העיקרים. הבשמים (בריאות הנ). אינו מפוק. דשמן לא הוי אלא ר״ב לוגין ושיקרון הוי מוגה שפיר מנין (שם). שו״ש בשמים. שורין את העקרים במים. שיבלוע המים לבשליף עליהן השמן לא יבלעו (שם). וקפחו. קמנו. וחכמי קפחת את הרועה ריומא (פג:). קמנו משה לשמן מעל הטיקרון ונתנו בגלוחות (שם). רבי גם אחד נעשה. שאחר מתחיה שאינו שפוק אפילו לסוך להרון ומיי כל ז׳ ימי המלואים. כמתפרש בס״ק ריומא (ה.) שבעת ימים ימלא את ידכם. ואחתקם מטיחה לריבר. דכתיב למשחה בהם אלמלא הם לא יהם (שם הנ). מפני הרוצחים. יהויקים היה גדול מיהואחז כי שנים. דכתיב כי (מ״ב כג) יהואחז בן עשרים ושלש שנים היה בהמלכו ובו מדשים מלך ויהויקים כתיב (שם) בן עשרים וחמש שנה היה בהמלכו. נתנה יהויקים גדול מיהואחז כי שנים. כך שנינה בברר עולם (בריאות הנ). זה בגימטריא שנים עשר לוגין. אלמא מילתא ר״ב לוגין דקיימי לעתיד לבוא (שם). אלי קשיא לך אחמא מרבי רבעיה. הא לא קשיא דלא אסמכן מלאכתיה הדה פחתיה מלגו. לבבי אמרינן ר״ב לוגין. מתניתא הנ. מלכי ישראל אין משוחין. מנמנא דוד אבל שאל נמנך (שם). נמעול בשמן. דבשלמא מלך בן מלך דמיא דוד כי אינא מחלוקת נמקיא לן מקרא דהכר מלמלוכה קמייתא למשיחה. אבל מלכי ישראל לא חזו למשיחה כלל (שם). באפרסמא דכיא. נמשח ולא בשמן המשחה (שם). משולם בבעשיו. תמים כמעשיו (מגילה כב:).

מסורת הש״ס

ט) [ספל״ב. ר.]. יא) [ס״ה. ר.]. יב) [ס״ה. ר.]. יג) [ס״ל בשבטו יקן לה׳ כמנהדרין דמי׳ דש״ר דהתם ודסמ]. יד) [מגילה ט:]. טו) [נסמ״ל: לקמיכן]. יז) [ריתות ה. ומל הענין ב״ם כמה ומה שיטים]. יח) [כפרש״י נגמיקי המומים פרשת תצא ל׳ מכ״ל נגם דברי ר׳ מאיר אמר לו ר׳ יהודה והלא לסוך וכו׳ יקן נגם המחבר׳ נמיהנו אם יעי׳ יהושלמי שקלים פ״ו ה״ח]. יט) [ר״ה פרשה ט]. כ) [ומגמה פט.]. כא) [לקמן יב.]. כב) [מגילה כב.]. כג) [נמ״ר ל״ב. מ״ל בימיד].

תורה אור השלם

1. לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו עד כי יבא שילו ולו יקהת עמים: בראשית מט י
2. ואל בני ישראל תדבר לאמר שמן משחת קדש יהיה זה לי לדרתיכם: שמות ל לא
3. ויקח משה את שמן המשחה ומשח את המשכן ואת כל אשר בו ויקדש אתם: ויקרא ח י
4. והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אתה חק עולם ליי כליל תקטר: ויקרא ו טו
5. בלבלתי רחם לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאול למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל: דברים יז כ
6. וישלח ויביאהו ויהוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי ויאמר יי קום משחהו כי זה הוא:
שמואל א טו יב
7. ובני יאשיהו הבכור יוחנן השני יהויקים השלישי צדקיהו הרביעי שלום: דברי הימים א ג טו
8. ויתן להם אבותם מתנות רבות לבסף ולזהב ולמגדנות עם ערי מצרות ביהודה ואת הממלכה נתן ליהודה כי הוא הבכור:
דברי הימים ב כא ג
9. וימלך מלך בבל את מתניה דדו תחתיו וישב את שמו צדקיהו:
מלכים ב כד יז
10. ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנצר ויבאהו בבלה עם כלי חמדת בית יי וימלך את צדקיהו אחיו על יהודה וירושלם:
דברי הימים ב לו י
11. וגם במלך נבוכדנאצר מרד אשר השביעו באלהים ויקש את ערפו ויאמץ את לבבו משוב אל יי אלהי ישראל:
דברי הימים ב לו יג

תוספות הרא״ש

בעי מינה רבי מרבי חייא. אע״ג דרבי חייא תלמידיה הוה אפ״ה מגדולי תלמידיו [היה] דהיה נושא ונותן (בו) [רבו] עמו: בגון אני. אם הייתי בזמן הבית מביא שעיר או לאו. וא״ל לא לפי שראש גולה גדול ממני כדמפרש ואזיל לפי שרודין את העם בשבט: יבו נמשחו כהנים גדולי׳ ומלכים. ואע״ג דכתיב בקרא אשר יתן ממנו על זר ונכרת המלך בכלל זר. אפשר דדריש ליה מדכתיב על בשר אדם לא יסך ודרשי אדם ולא מלך כדדרשי׳ (מגילה דף יא.) בקום עליהו אדם ולא מלך זה הכהן הרשע:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com